

Bård Jordfald

Hvor er det blitt av alle sammen?

En analyse av stipendiatene i LOs Utdanningsfond

Bård Jordfald

Hvor er det blitt av alle sammen?

En analyse av stipendiatene i LOs Utdanningsfond

© Fafo 2007
ISSN 0804-5135

Trykk: Allkopi AS

Innhold

Forord	5
1 Innledning	6
1.1 Datagrunnlag	6
2 Forbundsoverganger for stipendiatene	10
2.1 Stipendiatene i Fagforbundet	11
2.2 Stipendiatene i FLT	11
2.3 Stipendiatene i NOPEF	12
2.4 Stipendiatene i HK	13
2.5 Oppsummering stipendiatenes overganger	14
3 Hvilke kjennetegn har stipendiatene?	15
3.1 Velger kvinner og menn forskjellige typer tiltak?	17
4 Hvem av stipendiatene er ikke lenger medlem?	19
5 Hvem skal vi sammenlikne stipendiatene med?	22
5.1 Hvordan skal vi sammenlikne stipendiatene med de andre medlemmene?	22
5.2 Melder stipendiatene seg oftere ut?	23
6 Hvor er det blitt av alle sammen?	24
Vedlegg 1 Propensity score matching	25

Forord

Notatet er skrevet på oppdrag for LO og inneholder en kartlegging og analyse av nåværende og tidligere medlemmer som har fått økonomisk støtte til kompetanseutvikling og opplærings tiltak gjennom Utdanningsfondet. Analysene gir en deskriptiv oversikt over stipendmottakerne samt gjør en sammenlikning med medlemmer som ikke har mottatt stipend gjennom en propensity score matching analyse.

Notatet baserer seg på data over forbundsmedlemmer som er registrert i LOfavør-registeret og over medlemmer som har mottatt utdanningsstipend i perioden 1993 – 2005. I etterkant av det opprinnelige prosjektet dukket det opp en problemstilling som medførte at vi valgte å koble på noen variabler for stipendiatene som var medlem av Fellesforbundet i fjerde kvartal 2006. Grunnet feil ved konvertering av Utdanningsfondets database i 2004, viste det seg at disse analysene ikke kunne frembringe den informasjonen vi ønsket.

Det skal rettes stor takk til Svein Sørlie ved Sparebank 1 som nitidig har koblet registrene sammen. Takk også til Anne-Grethe Sveen i Fellesforbundet. Ved Fafo skal det rettes takk til Thomas Lorentzen for metodisk bistand. Konklusjonene derimot er mine alene.

Bård Jordfald
Oslo 7. mai 2007

1 Innledning

LOs Utdanningsfond kan tildele stipend for majoriteten av medlemmene i privat sektor. Fondets formål er, som navnet tilsier, å gi medlemmene økonomisk støtte til opplæringstiltak og kompetanseutvikling. For at søkerne skal komme i betraktning, må de komme fra utvalgte tariffområder/forbund samt ha vært medlem sammenhengende i minst tre år.

De søknadsberettigede medlemmene kan få støtte for følgende tiltak:

- Helårsstudium (inntil 12 000 per studieår)
- Kortere utdanninger (inntil 6000 per studieår)

Når det gjelder *helårsstudier* kan disse tas i grunnskolen, videregående opplæring, folkehøgskoler, voksenopplæring, høyskoler og på universiteter. Med andre ord er hele utdannings-systemet åpent for søknader. De *kortere utdanningene* kan deles inn i følgende grupper:

- Etter- og videreutdanning knyttet til søkerens yrke
- Paragraf 3.5 – praksiskandidater (tidligere §20 kandidater)
- Allmenn utdanning med sikte på generell studiekompetanse
- Grunnskolefag
- Organisasjons- og bedriftsutvikling knyttet til bedrifter

Innstillingsutvalget for Utdanningsfondet avgjør hvilke av søkerne som tilkjennes stipend. Stipendmottakerne blir i notatet kalt *stipendiater*. For utvalget er det av betydning å se hvor de tidligere stipendiatene har blitt av. Blant annet er det av interesse å finne ut om stipendiatene fortsatt er medlem av et LO-forbund eller om de har meldt seg ut. Dersom så er tilfellet, er det forskjeller mellom stipendiater med helårsstudier og de med kortere studier? Tilsvarende kan det være forskjeller etter forbundstilknytning eller mellom kvinnelige og mannlige stipendiater.

Gjennom å gi støtte til opplæringstiltak og kompetanseutvikling finnes det en mulighet for at man fører medlemmer ut av forbundene og LO – med økonomisk bistand. På samme måte kan det tenkes at fondet benyttes til opplæringstiltak som snarere burde være finansiert av arbeidsgiver eller av offentlige finansieringsordninger. Å gi økonomisk støtte til opplæringstiltak og kompetanseutvikling kan ha ikke-intenderte konsekvenser, utover de positive effektene som naturlig nok tilfaller stipendiatene.

1.1 Datagrunnlag

Det er to dataregistre som ligger til grunn for analysene: Utdanningsfondet sitt register over stipendiater og LO-favor sitt register over nåværende og tidligere medlemmer. Det er verd å merke seg at analysene er basert på registre som vi ikke kan kontrollere kvaliteten på. Med

andre ord tar vi det for gitt at informasjonen som er registrert er korrekt, dersom det ikke er helt klare systematiske feilføringer som vi faktisk kan luke ut.

LOfavør-registeret

Registeret inneholder om lag 1 200 000 medlemmer og tidligere medlemmer av LO- forbundene. Registeret er bygd opp på forbundenes egne registre og brukes blant annet til å holde oversikt over de kollektive forsikringsordningene. Dersom det er feil eller feilføringer i

Tabell 1 Registrerte og tidligere medlemmer 16–66 år etter kjønn. Antall og prosent. (Per 1. april 2006)

	Kvinner	Menn	Samlet
LOfavør-registrerte	599379	615714	1215093
Under 16 og over 67 år	112132	129221	241353
16-66-åringer	487247	486493	973740
Avsluttet medlemskap 16-66 år	156219	165095	321314
Medlemmer (16-66 år)	321398	331028	652426
Forbund	Prosent kvinner	Prosent menn	Antall
NISO	14	86	533
APF	28	72	612
NLF	3	97	1204
NFF	36	64	2712
NTAF	43	57	3488
SL	43	57	4058
NOF	7	93	5092
NJF	18	82	5989
MFO	43	57	6060
HRAF	72	28	9157
NSF	22	78	9935
FLT	17	83	12813
NTF	10	90	15271
NOPEF	19	81	17242
POSTKOM	53	47	18024
NKIF	20	80	18267
FO	84	16	20664
NAF	31	69	23456
NNN	41	59	23677
EL&IT	12	88	30168
NTL	61	39	35333
HK	75	25	50065
Fellesforbundet	12	88	109642
Fagforbundet	80	20	228964
Samlet	51	49	652426

forbundenes registre, vil de samme feilkildene være i LOfavør-registeret. LOfavør-registeret oppdateres jevnlig og vaskes kontinuerlig mot folkeregisteret.

Det finnes dessverre ingen variabel for yrkesstatus i registeret, det vil si om medlemmene er pensjonister, trygdede, arbeidsledige eller sysselsatte. Derfor har vi i analysene og i tabell 1 tatt ut alle som er født i 1939 eller tidligere, fordi majoriteten av disse er alderspensjonister i eller i løpet av 2006. I tillegg er et fåtall medlemmer registrert født i 1991 eller seinere, noe som trolig kan forklares med feilregistrering. Disse er også tatt ut.

LOs utdanningsfondet sitt register

Når medlemmer søker om stipend, registreres søknaden med følgende opplysninger: persondata (navn, bosted etc), om man tidligere har mottatt stipend, arbeidsplass, stilling, yrkesstatus, arbeidstid, utdanningspermisjon med eller uten lønn, tidligere utdanning, hvilke typer tiltak man søker på, navn på utdanningsinstitusjon, tidsrom på utdanning, tidsrom på søknad, direkte utgifter for utdanningen og hvordan denne er tenkt finansiert.

Fordi det er løpende registreringer i fondet, kan medlemmer både søke flere ganger og få stipender flere ganger. Ett medlem kan være registrert med flere søknader, og med forskjellig søknadsstatus i databasen. Faktisk så viser det seg at enkelte medlemmer ligger registrert med opp til 15 'records' eller ulike tidsperioder. En stipendiat som tidligere har fått innvilget stipend, kan ha fått avslag i en senere omgang, eller en som tidligere har søkt og fått avslag, kan ha fått innvilget stipend i senere søknadsrunder. Når det gjelder tidsbestemmelsene for søknadsperiodene, er disse registrert etter forskjellige standarder, noe som gjør det vanskelig å tidsrelatere søknadene. I stedet har vi valgt å ta utgangspunkt i regnskapsåret for søknadene.

Etter at filene er rensset og vi har tatt ut stipendiatene som ikke er registrert i LOfavørs database,¹ sitter vi igjen med 19 177 stipendiatene, som til sammen har fått innvilget 25 839 søknader. De 19 177 stipendiatene fordeler etter kjønn og forbund som vist i tabell 2.

Blant stipendiatene er det medlemmer i forbund som ikke har rettigheter i fondet (APF, FO, MFO, NFF, NJF, NLF, NOF, NTL, POSTKOM og SL). Dette kan skyldes at disse stipendiatene var medlem i et forbund med rettigheter da de søkte om stipend. De har forblitt i LO etter at de mottok stipendet, men i et annet forbund. Til sammen er 247 stipendiatene eller i overkant av én prosent medlem i et forbund som ikke har rettigheter i fondet.

- Mens fordelingen i LOfavør-registeret var tilnærmet 50–50 mellom kjønnene, er fire av fem stipendiatene menn.
- For Fellesforbundet, som har desidert flest stipendiatene, viser det seg derimot at 14 prosent av stipendiatene er kvinner, mot 12 prosent av medlemmene.
- I overkant av én prosent av stipendiatene er ikke lenger medlem i et forbund med rettigheter i fondet, men de er registrert i et annet LO-forbund.

¹ Blant de som ikke er registrert i LOfavør-registeret har 633 oppgitt medlemskap i Fellesforbundet, 465 i EL & IT, 147 i NTF, 112 i NKIF, 101 i HRAF, 100 i NNN og 94 i NAF i sine søknader. Resten fordeler seg på de andre forbundene.

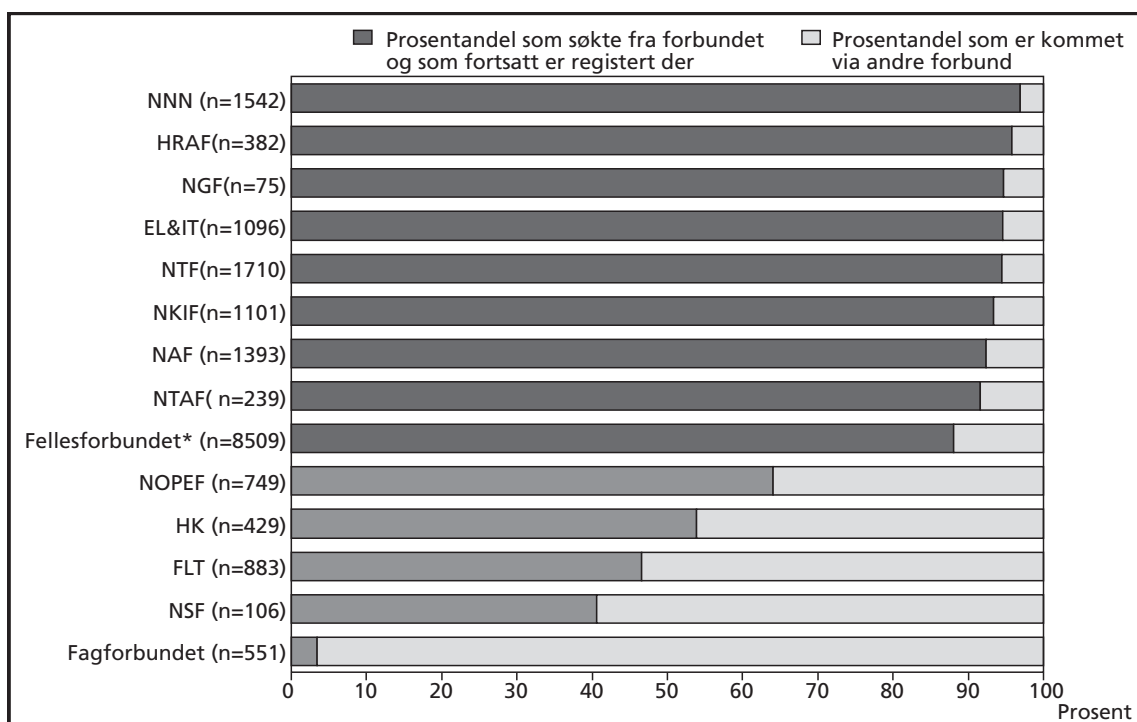
Tabell 2 Stipendiater etter registrert forbund, etter kjønn. Antall og prosent. (Utdanningsforbundet 1. april 2006)

Forbund 2006	Prosent menn	Prosent kvinner	Samlet
APF	0	100	1
MFO	50	50	2
NLF	100	0	3
NOF	100	0	7
NFF	57	43	14
NJF	85	15	20
POSTKOM	70	30	20
FO	52	48	46
SL	71	29	49
NTL	61	39	85
			247
NGF	50	50	76
NSF	89	11	107
NTAF	69	31	240
HRAF	22	78	384
HK	30	70	432
Fagforbundet	55	45	555
NOPEF	87	13	764
FLT	81	19	887
NKIF	82	18	1110
EL&IT	96	4	1130
NAF	61	39	1399
NNN	58	42	1549
NTF	94	6	1723
Fellesforbundet	86	14	8574
Samlet	79	21	19177

2 Forbundsoverganger for stipendiatene

Vi har sett litt nærmere på forskjellene mellom stipendiatenes forbund når de søkte om stipend og hvilke forbund de var registrert i per 1. april 2006. Figur 1 illustrerer de prosentvise andelene som er registrert i samme forbund som det de søkte om stipend fra. Eksempelvis ser man at 97 prosent av NNN-stipendiatene er registrert med NNN som forbund i LOfavør-registeret. Når det gjelder status for de ulike forbundene om hvorvidt stipendiatene er utmeldt eller fortsatt medlem, vil vi komme tilbake til det i et senere avsnitt. Vi ser her kun på hvilke forbund de er registrert under i 2006, ikke om de fortsatt er medlem eller utmeldte per 1. april 2006.

Figur 1 Prosentvis andel registrert i samme forbund som de søkte stipend fra. (Per 1. april 2006)

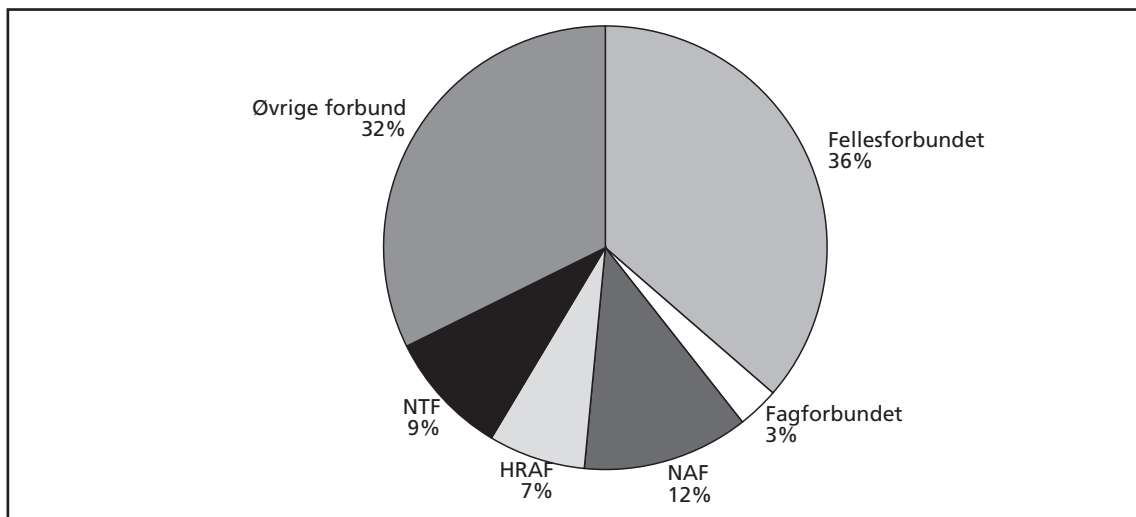
* Det er noen dobbeltføringer mellom Fellesforbundet og NGF.

For de aller fleste forbundene viser det seg at stipendiatene er registrert i samme forbund som de søkte stipend fra. Det er fem forbund som skiller seg ut: NOPEF, HK, FLT, NSF og Fagforbundet. I disse forbundene har det kommet til stipendiater fra andre forbund. For eksempel er om lag halvparten av stipendiatene som er registrert med HK som forbund i 2006, kommet til fra andre forbund. Vi skal se litt nærmere på de fire forbundene som har fått tilført flest eksterne stipendiater.

2.1 Stipendiatene i Fagforbundet

Til sammen 551 stipendiater var registrert under Fagforbundet i LOfavør-registeret for 2006. Figur 2 viser forbundsbakgrunn for samtlige registrerte stipendiater i Fagforbundet, ut fra hva de oppga når de søkte om stipend.

Figur 2 Forbundsbakgrunn for Fagforbundets stipendiater (n= 551 stipendiater)

Blant fagforbundets stipendiater viser det seg at 197 stipendiater, var registrert i Fellesforbundet når de søkte stipend. Tolv prosent var registrert i NAF, mens ni prosent var i NTF. Resten er nokså jevnt fordelt på de andre forbundene.

Ser vi på bakgrunnen til de eksterne stipendiatene, viser det seg at 22 prosent oppga helårsstudium, mens de resterende 78 prosentene oppga kortere studier. Den store majoritetene av de rekrutterte stipendiatene har kortere tiltak. Andelen med helårsstipendiater fra Fellesforbundet er marginalt høyere (24 prosent). Høyest andel med helårsstipendiater oppga HRAF som sitt forbund når de fikk stipend (28 prosent).

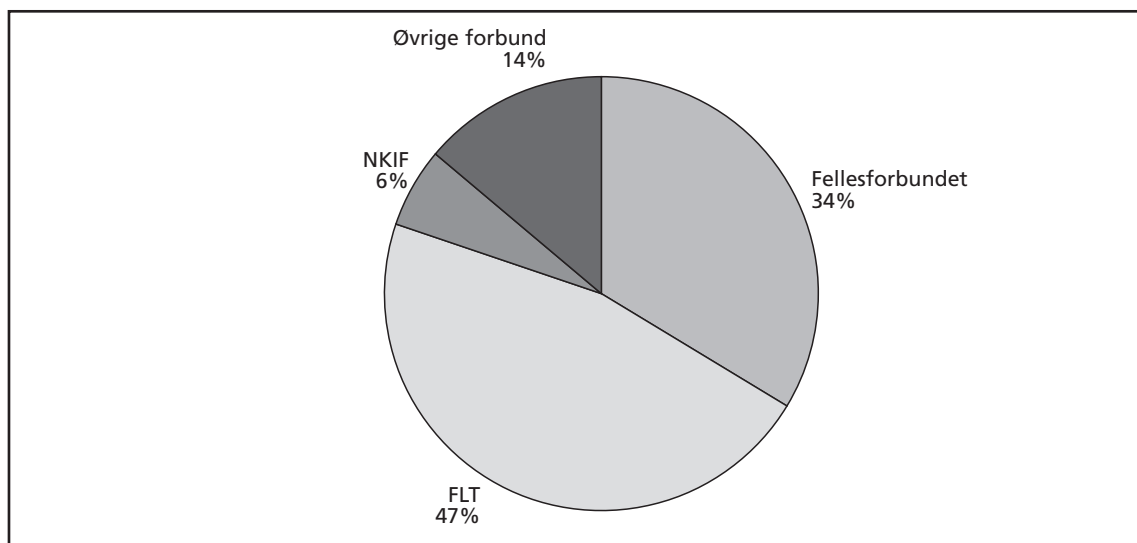
2.2 Stipendiatene i FLT

Til sammen 883 stipendiater var registrert under FLT i LOfavør-registeret for 2006. Figur 3 viser forbundsbakgrunn for samtlige registrerte stipendiater i FLT, ut fra hva de oppga når de søkte om stipend.

Av FLT-stipendiatene er det Fellesforbundet som står for den største eksterne rekrutteringen. 298 stipendiater eller 34 prosent av de som var FLT-registrert hadde søkte om stipendmidler som medlem i Fellesforbundet. Ellers ser man at seks prosent av FLT-registrerte har bakgrunn fra NKIF. Resten av de eksterne stipendiatene kommer fra en rekke forskjellige forbund.

Bakgrunnen til de eksternt rekrutterte stipendiatene til FLT avviker fra de eksternt rekrutterte stipendiatene til Fagforbundet (forrige avsnitt). Mens majoriteten til de eksternt rekrutterte fagforbundsstipendiatene oppga kortere studier, oppgir godt over halvparten av de eksternt rekrutterte stipendiatene helårsstudier. Andelen er identisk for Fellesforbundets

Figur 3 Forbundsbakgrunn for FLT's stipendiater (n=883 stipendiater)

(54 prosent), mens den for NKIF sin del ligger på 64 prosent. Blant de som søkte stipend som FLT-medlemmer viser det seg derimot at 32 prosent oppga helårsstudier.

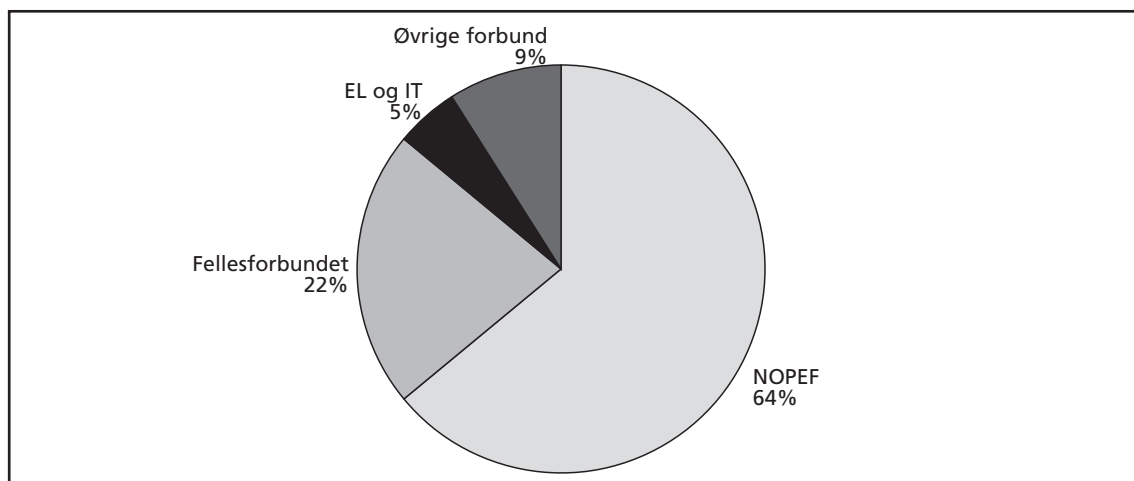
2.3 Stipendiatene i NOPEF

Til sammen 749 stipendiater var registrert under NOPEF i LOfavør-registeret for 2006. Figur 4 viser hvilken forbundsbakgrunn stipendiater i NOPEF hadde, ut fra hva de oppga når de søkte om stipend.

For NOPEF bidrar Fellesforbundet med 162 eksterne stipendiater. Nesten hver fjerde registrerte stipendiat i 2006 søkte om stipend som Fellesforbundsmedlem. Ellers ser man at EL & IT bidrar med fem prosent, og at resten er spredd på de andre forbundene.

35 prosent av de eksternt rekrutterte NOPEF-stipendiatene oppga helårsstudier som sitt tiltak. Med andre ord legger NOPEF seg midt imellom Fagforbundet og FLT i andelen av eksterne stipendiater som har helårsstudier. For stipendiater med bakgrunn i Fellesforbundet

Figur 4 Forbundsbakgrunn for NOPEFs stipendiater (n=749 stipendiater)

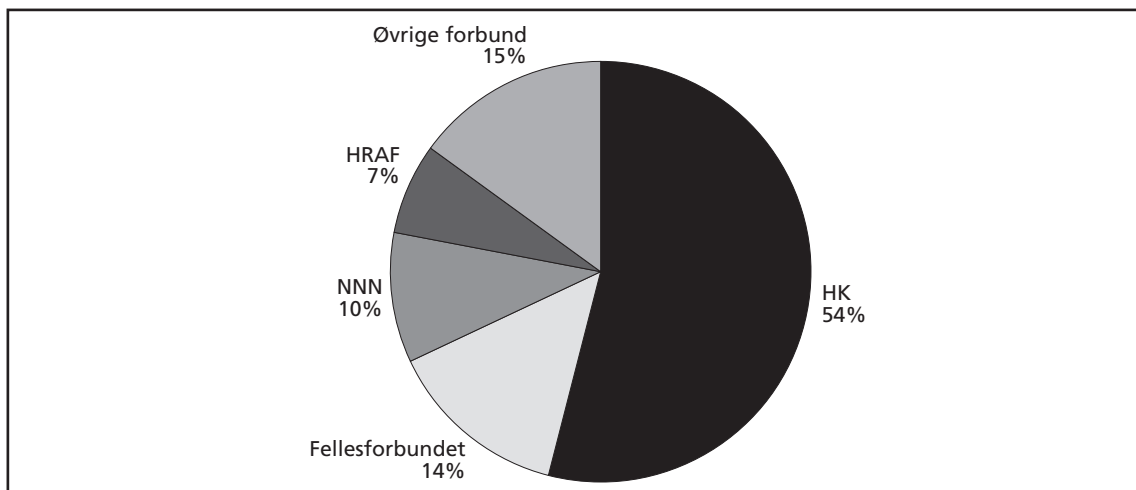
var andelen på 34 prosent, mens den for de med bakgrunn i EL & IT lå på 38 prosent. Blant de NOPEF-rekrutterte stipendiatene var andelen med helårsstudier på 29 prosent.

2.4 Stipendiatene i HK

Til sammen 429 stipendiat er registrert under HK i LOfavør-registeret for 2006. Figur 5 viser hvilken forbundsbakgrunn stipendiatene i HK hadde, ut fra hva de oppga når de søkte om stipend.

Blant de som er registrert med HK som forbund ser vi at godt over halvparten søkte om stipend som HK-medlem, mens 14 prosent da var i Fellesforbundet, ti prosent var i NNN og syv prosent i HRAF. For de eksternt rekrutterte HK-stipendiatene oppga 29 prosent helårsstudier. For stipendiatene med bakgrunn fra Fellesforbundet var andelen på 38 prosent, mens den var på 19 prosent for stipendiatene som kom fra NNN. For stipendiatene som søkte om stipend som HK-medlemmer lå andelen på 25 prosent.

Figur 5 Forbundsbakgrunn for HK-stipendiat (n=429 stipendiat)

2.5 Oppsummering stipendiatenes overganger

- For de aller fleste forbundene er ni av ti stipendiater fortsatt registrert i samme forbund som i 2006. Vi har ikke skilt på om de er medlem eller om de er utmeldt per 1. april 2006.
- Fagforbundet, NSF, FLT, NOPEF og HK har langt flere registrerte stipendiater i 2006 enn de som fikk stipend fra disse forbundene. Det betyr at det har vært overganger til disse fra andre forbund.
- Ser vi på de eksternt rekrutterte stipendiatene, varierer det mellom forbundene om de har korte studier eller helårsstudier. Mens 54 prosent av de eksternt rekrutterte FLT-stipendiatene oppga helårsstudier, var andelen nede i 22 prosent for Fagforbundet. HK og NOPEF legger seg omtrent midt mellom på andel helårsstipendiater. Med unntak av Fagforbundet er andelen med helårsstudier høyere for de eksternt rekrutterte stipendiatene enn for forbundenes «egne» stipendiater.
- Fellesforbundet har desidert flest stipendiater og er det forbundet som også har avgitt flest stipendiater til andre forbund. Det må nevnes at om lag ni av ti fellesforbundsstipendiater fortsatt er registrert i forbundet i 2006. Det er fordi Fellesforbundet har mange stipendiater at forbundet også avgir flest til de andre forbundene.

3 Hvilke kjennetegn har stipendiatene?

Ut fra hva søkerne skriver i søknaden, kan vi se hvordan de fordeler seg etter personlige kjennetegn. Når det gjelder utdanningsbakgrunn er det trolig noe overrepresentasjon av stipendiater med grunnskole (tabell 3). Dette skyldes at spørsmålsstillingen knyttet til tidligere utdanning er uklar. Det er ikke spurt om *høyeste* tidligere utdanning, noe som kan medføre at personer med utdanning på videregående opplæringsnivå (tidligere videregående skoler – VGO) også har krysset av på grunnskole. Mens andre som har vært innom VGO ikke har gjort dette, ettersom det forutsettes at man har fullført grunnskolen for å kunne komme inn på VGO. Problemstillingen knyttet til ferdig avlagt videregående opplæring eller avbrutt videregående opplæring fanges ikke opp. Tilsvarende kan enkelte stipendiater som har flere forskjellige utdanningsbakgrunner ha krysset av på disse – for eksempel kan dette gjelde en stipendiat som har gått på både yrkesfaglig og allmennfaglig studieretning i videregående. Å beskrive stipendiatenes utdanningsbakgrunn har derfor noe begrenset verdi.

Blant stipendiatene har fire av ti avlagte fag- eller svennebrev. Her er det klare forskjeller mellom kjønnene, kun hver fjerde kvinnelige stipendiat har fag- eller svennebrev. Det er kun tre prosent av stipendiatene som oppgir å ha høyere utdanning når de søker om stipend. Den store majoriteten av stipendiatene har tidligere utdanning på videregående opplæringsnivå, uten at vi med sikkerhet kan si så mye mer om fordelingen mellom de som har vært innom og de som har fullført VGO.

- Fire av fem stipendiater er menn.
- Fire av ti mannlige stipendiater har fag- eller svennebrev, mens en av fire kvinnelige stipendiater har det.
- Det er svært få stipendiater som har høyere utdanning.

Ut fra LOfavør-registeret kan vi se nærmere på hvordan stipendiatene fordeler seg aldersmessig. Fordi tiltaksperioden går over hele tidsperioden 1993–2005, har vi valgt å presentere stipendiatene etter fødselsår, ikke etter alder når de søkte om stipend. Derimot er det klart at

Tabell 3 Stipendiater etter tidligere utdanning, etter kjønn. Antall og prosent.

	Kvinner	Menn	Samlet antall
Kjønn	4061	14949	19010
Tidligere oppgitt utdanning (prosentandel)			
Grunnskole	54	49	9577
VGO-allmenn	14	11	2153
VGO-yrkesfag	23	21	4091
Annen yrkesrelatert utdanning	16	28	4873
Fag/svennebrev	26	43	7460
Høyere utdanning	5	3	582

gjennomsnittsalderen er økt i løpet av perioden. «Gjennomsnittstipendiaten», var i 1995 født i 1960 (35 år), mens gjennomsnittstipendiaten i 2005 var født i 1966 (39 år).

Blant de forbundsvise forskjellene er det verd å merke seg at EL & IT har mange unge stipendiater. Godt over halvparten av deres stipendiater er under 35 år i 2006. NOPEF og NKIF har også en noe høyere andel unge stipendiater.

- Gjennomsnittsalderen på stipendiatene er økt utover tiltaksperioden.
- EL & IT er registrert med mange unge stipendiater.

Tabell 4 Stipendiater etter forbund 2006 og fødselsår. Antall og prosent.

	Født før 1950	1951-1960	1961-1970	1971 eller senere	Antall
APF	100	0	0	0	1
EL&IT	3	12	30	54	1130
Fagforbundet	9	30	45	16	555
Fellesforbundet	11	22	38	28	8574
FLT	9	26	46	19	887
FO	4	22	52	22	46
HK	13	32	41	14	432
HRAF	11	26	39	24	384
MFO	0	0	100	0	2
NAF	12	25	39	24	1399
NFF	21	14	64	0	14
NGF	4	20	51	25	76
NJF	10	20	55	15	20
NKIF	9	23	38	29	1110
NLF	0	0	67	33	3
NNN	9	24	41	25	1549
NOF	0	0	29	71	7
NOPEF	6	23	40	31	764
NSF	7	21	48	25	107
NTAF	9	23	40	29	240
NTF	18	33	36	14	1723
NTL	9	26	54	11	85
POSTKOM	15	20	55	10	20
SL	8	39	35	18	49
Samlet	11	24	39	27	19177

3.1 Velger kvinner og menn forskjellige typer tiltak?

I hvilken grad er det så forskjeller mellom kjønnene på hvilke typer tiltak de deltar på? Velger kvinner oftere helårsstudier enn menn, eller er dette likt fordelt?

Tabell 5. Type tiltak og studietidspunktfordelt etter kjønn. Prosent og antall.

	Helårsstudium	Kortere studium	
Kvinner	16	84	4061
Menn	18	82	14949
	På dagtid	På kveldstid	
Kvinner	35	65	4061
Menn	42	58	14949

Det er ikke store forskjeller mellom kjønnene ut etter type tiltak (helårsstudium – kortere studium). Vi ser at menn har et par prosentpoeng høyere andel på helårsstudium enn kvinner. Derimot er det noe større forskjeller på når på døgnet dette skjer, vi ser her at menn i

Tabell 6 Type tiltak etter registrert forbund per 1. april 2006. Prosent og antall.

	Helårsstudium	Kortere studier	Antall
MFO	0	100	2
NTF	3	97	1710
NNN	8	92	1542
NAF	10	90	1393
NJF	10	90	20
NGF	13	87	75
NFF	14	86	14
HRAF	15	85	382
Fellesforbundet	16	84	8509
NKIF	20	80	1101
Fagforbundet	22	78	551
NTAF	26	74	239
HK	27	73	429
NOPEF	31	69	749
POSTKOM	35	65	20
EL&IT	37	63	1096
NTL	41	59	85
NSF	42	58	106
NOF	43	57	7
FLT	43	57	883
FO	52	48	46
SL	53	47	47
NLF	67	33	3
APF	100	0	1
Samlet	18	82	19010

sterkere grad utfører tiltaket på dagtid, eller i arbeidstiden, enn det kvinner gjør. To av tre kvinner gjennomfører tiltaket på kveldstid, mot seks av ti menn. Kjønn er kanskje ikke den fremste forklaringsfaktoren i valg av tiltak. Vi skal derfor se litt nærmere på fordelingen mellom lange og korte studier etter registrert forbund i 2006.

I tabell 6 er det derimot forskjeller. Blant de FLT-registrerte viser det seg at 43 prosent var helårsstipendiater, mens bare tre prosent av NTF-stipendiatene var det. EL & IT har også en relativt høy andel med helårsstipendiater.

- Det er små forskjeller mellom kjønnene på andel som tar helårstudier.
- Kvinner tenderer i noe sterkere grad å ta tiltaket på kveldstid enn det menn gjør.
- Det er store forskjeller mellom forbundene på andelen som tar heltidsstudier. Godt over fire av ti FLT-stipendiater har tatt helårsstudier, mot bare tre prosent av NTF sine stipendiater.

4 Hvem av stipendiatene er ikke lenger medlem?

Ut fra LOfavør-registeret viser det seg at hver femte stipendiat (21,5 prosent) ikke lenger er medlem av et forbund per 1. april 2006. Ser man på andelen som er utmeldt etter kjønn, er det marginale forskjeller. 21 prosent av de kvinnelige stipendiatene er ikke lenger medlem, mot 22 prosent av de mannlige stipendiatene.

Vi må igjen nevne at vi ikke har noen oversikt over yrkesstatus; om stipendiatene er i arbeid eller om de har trådd ut av yrkeslivet.

Tabell 7 Stipendiatenes tilknytning, etter registrert forbund. Antall og prosent. (Per 1. april 2006)

	Medlem	Utmeldt	Antall
APF	100	0	1
MFO	50	50	2
NLF	100	0	3
NOF	57	43	7
NFF	79	21	14
POSTKOM	70	30	20
NJF	95	5	20
FO	89	11	46
SL	82	18	49
NGF*	0	100	76
NTL	92	8	85
NSF	64	36	107
NTAF	61	39	240
HRAF	72	28	384
HK	71	29	432
Fagforbundet	85	15	555
NOPEF	85	15	764
FLT	77	23	887
NKIF	82	18	1110
EL&IT	80	20	1130
NAF	83	17	1399
NNN	85	15	1549
NTF	81	19	1723
Fellesforbundet	77	23	8574
Samlet	79	21	19177

* Grafisk gikk inn som en del av Fellesforbundet i 2006, mens deres stipendiatene er forsvunnet fra forbundet i perioden 1999–2005.

Blant forbundene med mange stipendiater ser vi at det er Norsk Treindustriarbeiderforbund (NTAF) som har den sterkeste avgangen. Fire av ti stipendiater er registrert som utmeldte i forbundet. Lavest avgang hadde NOPEF, NNN og Fagforbundet, hvor 15 prosent er utmeldt. Når det gjelder utmeldelser, er disse klassifisert etter følgende årsaker: død, strøket, overført annet forbund eller aktivt utmeldt.

- Blant de utmeldte stipendiatene er 2 prosent meldt ut på grunn av dødsfall.
- 64 prosent av de stipendiatene er utmeldt med årsak «strøket».
- 5 prosent av de utmeldte stipendiatene er meldt over til andre forbund.
- 29 prosent av stipendiatene er aktivt utmeldt.

Vi skal se nærmere på hvordan de samlede utmeldelsene varierer etter kjennetegn ved stipendiatene.

Tabell 8 Stipendiatene etter kurstype, varighet, studietid og alder, etter medlemsstatus. Prosent og antall.

			Total
Kurstype	Medlem	Utmeldt	
Den europeiske fagforeningsskole/AOF språkskole	100	0	28
Annen utdanning	91	9	4911
Fagskole	90	10	285
Praksiskandidat	82	18	6270
Grunnskole	73	27	15
Annen yrkesmessig etter- og videreutdanning	69	31	4964
Videregående skole	65	35	721
Høgskole/universitet	65	35	1983
Varighet			
Helårsstudium	60	40	3473
Kortere studium	83	17	15704
Tid på døgnet			
Dagtid	70	30	7838
Kveldstid	85	15	11339
Alder			
Født før 1950	90	10	2076
Født 1951-1960	85	15	4553
Født 1961-1970	76	24	7427
Født 1971 eller senere	72	28	5121
Samlet	79	21	19177

For det første, når det gjelder rapportering på kurstype, så varierer denne stort mellom de forskjellige stipendiatene. Enkelte har krysset av på «annen yrkesmessig etter- og videreutdanning» for tiltak som trolig skulle plasseres under «høgskole/universitet» og vice versa.

Vi har ikke foretatt noen omkodning av de 19 000 stipendiatenes svar, men minner om at det kan foreligge underliggende feilføringer for de ulike tiltakene.

Blant de kortere utdanningene viser det seg at stipendiater som oppgir «annen utdanning» har det laveste frafallet. En av ti stipendiater som oppga dette utdanningstiltaket, er utmeldt. Annen utdanning rommer flere typer kurs, men det ser ut til at IT-kurs, data, datakortet og andre kortere tiltak knyttet til EDB dominerer. Disse kursene skjer i stor utstrekning i regi av AOF.

Blant praksiskandidatene (tidligere §20 kandidater) ser man derimot at i underkant av hver femte stipendiat er utmeldt. Når det gjelder de som oppgir «annen yrkesmessig etter- og videreutdanning», er tre av ti stipendiater ikke lenger medlem. Når det gjelder «annen yrkesmessig etter- og videreutdanning» er det som tidligere nevnt store forskjeller i hva de forskjellige stipendiatene legger i dette. Høyest frafall ser vi at det er blant stipendiater som oppgir universitet/høgskole. Hver tredje stipendiat som oppgir dette tiltaket, er ikke lenger medlem.

Hva stipendiatene oppgir som varighet på tiltaket – helårsstudier eller kortere studier – gir trolig mindre feilkilder sammenliknet med det de oppgir på kurstype. Blant de som oppgir heltidsutdanning er fire av ti stipendiater ikke lenger medlem, mot en av seks blant de som oppgir kortere kurs.

- Hver femte stipendiat er ikke lenger medlem av et LO-forbund i april 2006.
- Det er ingen forskjeller mellom kvinnelige og mannlige stipendiater på om de fortsatt er medlem.
- Fire av ti stipendiater med helårsstudier er ikke lenger medlem, mot to av ti på de kortere studiene.
- Desto yngre stipendiatene er, desto høyere er andelen som ikke lenger er medlem.

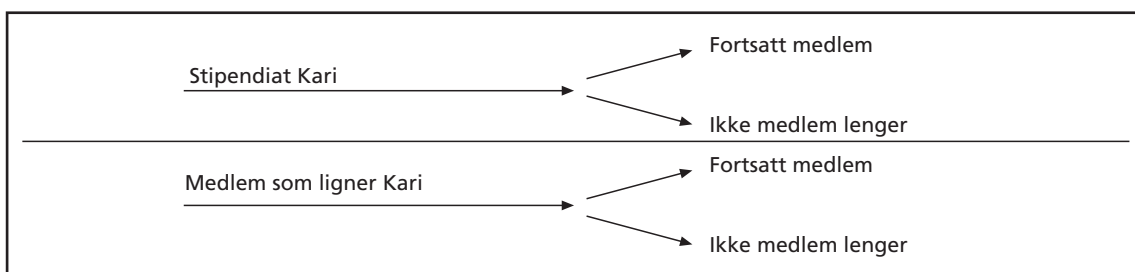
5 Hvem skal vi sammenlikne stipendiatene med?

At det er en kontinuerlig strøm av innmeldinger og utmeldinger av medlemmer i en arbeidstakerorganisasjon er ingen nyhet. Dersom vi skal foreta en sammenlikning mellom stipendiatene og LO medlemmer som både har søkt og som ikke har søkt stipend, velger vi å ta ut de medlemmene som er mest like stipendiatene. Med andre ord forsøker vi å finne medlemmer som har flest like kjennetegn som stipendiatene.

- Vi sammenlikner stipendiatene med medlemmer som fyller de samme kravene som stipendiatene (forbundstilknytting og tre års medlemskap).

5.1 Hvordan skal vi sammenlikne stipendiatene med de andre medlemmene?

Metoden vi bruker for å få foreta en sammenlikning mellom stipendiatene og referansekategorien, kalles *propensity score matching*. Metoden er utviklet innenfor økonometri, og har i de senere årene blitt tatt i bruk blant annet innenfor effektevalueringer av arbeidsmarkedstiltak (for eksempel Hege Torp 2000, og Raaum 2002). Hovedpoenget med metoden er å sammenlikne hver enkelt stipendiat med en person uten stipend som likner mest mulig. I vårt tilfelle vil hver stipendiat bli forsøkt matchet med et medlem som gir personen en sannsynlighet for å få stipend som er tettest opptil stipendiaten selv. Vi får da en sammenlikningsgruppe med fordeling av kjennetegn som påvirker muligheten for stipend som er svært lik den en finner hos de som har fått stipend.

Ved å sammenlikne stipendiatene med en «tvillingbror eller –søster», kontrollerer vi for at andre utenforliggende forhold som også kan forklare forskjeller i medlemsstatus blir så lave som mulig.

For å kunne foreta denne sammenlikningen har vi tatt ut følgende variabler fra LO-favorregisteret:

- Forbund (Fellesforbundet er referansekategori til dummyvariabler).
- Antall år medlemskap i forbundet.
- Kjønn.
- Alder i 2006.
- Eventuelt utmeldingsår.
- Eventuell utmeldingsgrunn.

I tillegg har vi tatt de som er eldre enn 67 år i 2006 ut av analysene.

5.2 Melder stipendiatene seg oftere ut?

For å kunne gi et svar på spørsmålet har vi gjennomført en *propensity score matching* analyse. Poenget her er kun å sammenlikne stipendiatene med de som likner dem mest. Stipendiatene får altså en tvillingbror eller -søster, og det er med han eller henne man sammenlikner stipendiaten. De som ønsker å se nærmere på de metodiske utregningene, finner disse i vedlegg 1.

Tabell 9 Propensity score matching for stipendiater. Suksessvariabel fortsatt medlem.

	Sample (utvalg)	Treated (stipendiater)	Controls (ikke stipendiater)	Difference (forskjell)
Medlem	unmatch	0,79	0,67	1.18
Tvilling	match	0,79	0,80	1.84

Fra LOfavør-registeret viste det seg at to av tre eller 67 prosent fortsatt var medlem av et forbund. Tilsvarende viste det seg at 79 prosent av stipendiatene fortsatt var medlem av et forbund. Første linje i tabell 9 gir de samme fordelingene som i tabell 7. Hver femte stipendiat er ikke lenger medlem, mens hver tredje ikke - stipendiat er utmeldt.

Når vi ser på stipendiatene i lys av sin tvillingbror eller tvillingsøster, endres bildet. Tvillingen har en marginal høyere sannsynlighet for å være medlem. Forskjellen er dog ikke større enn på litt under to prosent.

- Stipendiatene har et par prosentpoeng høyere sannsynlighet for å melde seg ut enn tvillingen sin.

6 Hvor er det blitt av alle sammen?

Det enkleste svaret på spørsmålet er: De aller fleste er fortsatt medlem av et LO-forbund. Gjennom en direkte sammenlikning mellom medlemmer uten stipend og stipendiater, viser det seg at to av tre registrerte medlemmer uten stipend fortsatt er medlem, mens fire av fem stipendiater er det. Når vi kun tar for oss de medlemmene som likner mest på stipendiatene, endres bildet. Stipendiatenes tvilling har en noe høyere sannsynlighet for fortsatt å være medlem enn stipendiatene selv. Forskjellen er dog ikke større enn et par prosentpoeng.

Tatt i betraktning at svært mange av stipendiatene tar utdanning rettet mot deler av arbeidsmarkedet hvor andre organisasjoner kan ha en sterk stilling, eller at de gjennom kompetanseheving øker sine muligheter for å bytte arbeid, er ikke forskjellene særlig store.

Det er forskjeller mellom stipendiatene etter hvilke typer tiltak de deltar på. Ettersom det er noen uklarheter på stipendiatenes koding av type tiltak (etter- og videreutdanning knyttet til yrke, paragraf 3.5, grunnskole, videregående opplæring etc), bør tallene tolkes varsomt. Det er små kjønnsmessige forskjeller ut fra om det er et heltids- eller et kortere studium. Kvinner derimot tenderer i noe sterkere grad å gjennomføre tiltaket på kveldstid i forhold til menn. Derimot er det forskjeller på tiltak ut fra forbundstilknytning. Blant de FLT-registrerte stipendiatene var 43 prosent helårsstipendiater, mot tre prosent av NTF-registrerte stipendiater.

Når det gjelder forskjeller ut fra om stipendiatene fortsatt er medlemmer eller ei, viser det seg at kjønn er en dårlig forklaringsfaktor. Kjønnsforskjellene er så små at de kan betegnes som ikke-eksisterende. Derimot gir varighet (helårsstudium/kortere studier) et bedre variansbilde. Fire av ti stipendiater som oppgir helårsstudium er ikke lenger medlem, mot 17 prosent av de som tok kortere studier.

Noe overraskende er det høyere tilbøyelighet til utmeldelse blant de yngste stipendiatene. Dette kan ha sammenheng med at yngre arbeidstakere har en høyere tilbøyelighet til å bytte arbeidsplass enn de som er eldre, og trolig dermed også en større tilbøyelighet til å melde seg ut av forbundet.

Vedlegg 1 Propensity score matching

Første steg i en PSM analyse er å foreta en logistisk regresjon hvor den avhengige variabelen er stipend – ikke stipend. For hvert medlem regnes det her ut en sannsynlighet for å få stipend. Som referansekategori i den logistiske regresjonen har vi blant forbundene valgt Fellesforbundet, mens utmeldt år har fortsatt medlem som referansekategori.

Den logistiske regresjonen kan leses ut fra fortegnene til koeffisientene (Coef). For eksempel ser man at NOPEF har en liten negativ koeffisient (-0,27). Det betyr da at NOPEF-medlemmer har en noe svakere sannsynlighet for stipend i sammenlikning med referansekategori Fellesforbundet. Tilsvarende ser man at antall år som medlem i forbundet teller positivt for stipend (Årmedl = 0,037), mens alder slår svakt negativt ut på stipend (alder = -0,03). Kjønn derimot er ikke signifikant i regresjonen, og vi kan derfor ikke si noe om forskjell mellom kvinner og menn.

I fortolkningen må det sies at vi ikke behandler seleksjonsmekanismer eller at de som behandler stipendene prioriterer enkelte grupper eller forbund fremfor andre. Årsaken til at sannsynlighetene reduseres med for eksempel alder, kan likeså godt være at det er færre eldre enn yngre som søker om stipend, eller at NOPEF-medlemmer søker i mindre grad på stipend enn det Fellesforbundsmedlemmer gjør. ***Den logistiske regresjonen kan ikke brukes for å forklare seleksjonsmekanismer eller som diskrimineringsanalyse.***

Tabell 10 Logistisk regresjon med stipendstatus (stipend , ikke stipend) som avhengig variabel.

Logistic regression	Number of obs = 973031
	LR chi2(38) = 28027.93
	Prob > chi2 = 0.0000
Log likelihood = -85087.27	Pseudo R2 = 0.1414

stipend	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
NOPEF	-.2713933	.0377747	-7.18	0.000	-.3454303 - .1973563
NLF	-3.478479	.5782043	-6.02	0.000	-4.611738 -2.345219
NSF	-1.971567	.0866225	-22.76	0.000	-2.141344 -1.80179
APF	-2.080538	.5792123	-3.59	0.000	-3.215773 -.9453028
NFAF*	-.1279975	.0669396	-1.91	0.056	-.2591967 .0032016
FO	-3.051007	.1202515	-25.37	0.000	-3.286696 -2.815319
NTL	-3.217621	.1043361	-30.84	0.000	-3.422116 -3.013126
NJF	-3.147667	.2139433	-14.71	0.000	-3.566988 -2.728346
Postkom	-4.341323	.2138174	-20.30	0.000	-4.760397 -3.922248
NKIF	-.2215556	.0327573	-6.76	0.000	-.2857588 -.1573523
Fagforb.	-2.861198	.0374936	-76.31	0.000	-2.934684 -2.787712
HK	-1.987169	.0446218	-44.53	0.000	-2.074626 -1.899712
NNN	-.1422606	.0284397	-5.00	0.000	-.1980014 -.0865198
NAF	-.2065363	.0295163	-7.00	0.000	-.2643873 -.1486853
FLT	.220323	.0361202	6.10	0.000	.1495286 .2911173
NFF	-2.678633	.2681137	-9.99	0.000	-3.204126 -2.15314
NGF**	.261415	.1183479	2.21	0.027	.0294574 .4933725
NOF	-4.137618	.3539759	-11.69	0.000	-4.831399 -3.443838
EL&IT	-.6421411	.0308946	-20.78	0.000	-.7026933 -.5815888
SL	-1.500021	.1351723	-11.10	0.000	-1.764953 -1.235088
NTF	.4515744	.0275854	16.37	0.000	.397508 .5056409
HRAF	-.8234397	.0533937	-15.42	0.000	-.9280895 -.71879
MFO	-5.384413	.7073386	-7.61	0.000	-6.770771 -3.998055
Årmedl.	.0376024	.000938	40.09	0.000	.035764 .0394409
Kjønn*	-.0172325	.0193852	-0.89	0.374	-.0552268 .0207619
alder	-.0313718	.000835	-37.57	0.000	-.0330083 -.0297353
utmeldt_95	-2.22331	.3794584	-5.86	0.000	-2.967035 -1.479585
utmeldt_96	-1.346462	.2061004	-6.53	0.000	-1.750411 -.9425123
utmeldt_97	-1.011175	.1713136	-5.90	0.000	-1.346944 -.675407
utmeldt_98	-1.237748	.156167	-7.93	0.000	-1.54383 - .9316667
utmeldt_99	-1.252767	.0650703	-19.25	0.000	-1.380303 -1.125232
utmeldt_00	-.9844535	.048577	-20.27	0.000	-1.079663 -.8892444
utmeldt_01	-.8942901	.0442186	-20.22	0.000	-.980957 -.8076232
utmeldt_02	-.832006	.0446543	-18.63	0.000	-.9195268 -.7444853
utmeldt_03	-.7830537	.0429875	-18.22	0.000	-.8673076 -.6987998
utmeldt_04	-.5475315	.0390014	-14.04	0.000	-.6239728 -.4710902
utmeldt_05	-.3131886	.0366244	-8.55	0.000	-.384971 -.2414062
utmeldt_06*	-.0860695	.0571741	-1.51	0.132	-.1981287 .0259896
Konstant	-1.850651	.0485161	-38.15	0.000	-1.945741 -1.755561

* ikke signifikant på 5% nivå ** ikke signifikant på 2,5% nivå

Gjennom den logistiske regresjonen regnes det ut sannsynligheter for stipend, hvor stipendiatene får en «tvillingbror» eller «tvilling søster» som har like stor sannsynlighet for stipend som stipendiaten (vist i tabell 9).

Hvor er det blitt av alle sammen?

Notatet ser nærmere på medlemmer av LO-forbund som har mottatt stipend fra LO for å ta utdanning. Blant annet ser man nærmere på stipendiatenes interne forflyttinger mellom forbundene, og hvilke grupper eller kjennetegn det er på de stipendiatene som har valgt å gå ut av LO-fellesskapet. Avslutningsvis er det en analyse om stipendiatene har større tilbøyelighet til å melde seg ut enn medlemmer som ikke har fått stipend.

